

органи досудового розслідування і суду, не має права допитати адвоката про обставини, які складають адвокатську таємницю.

В умовах спілкування в мережі Інтернет цей принцип набирає особливої ваги, Оскільки існують непоодинокі випадки взлому соціальних мереж та месенджерів адвокатів чи їх клієнтів і, як наслідок, розголошення відомостей, які є таємницею слідства, або адвокатською таємницею.

Отже, принципи поведінки адвоката в соціальних мережах, Інтернет-форумах та застосування ним інших форм спілкування в мережі Інтернет відіграють особливо важливу роль в формуванні авторитету адвокатури, а недотримання матиме наслідком відповідальність перед клієнтом, який потребує правової допомоги, а також притягнення особи, яка здійснює адвокатську діяльність до юридичної, зокрема дисциплінарної, відповідальності.

Список використаної літератури:

1. Правила адвокатської етики від 09 червня 2017 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
2. Д. Кухнюк. Професійна етика у віртуальному просторі» №17-18 (671-672). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://yurgazeta.com/publications/practice/inshe/profesiyna-etika-u-virtualnomu-prostori.html>
3. Н. М. Бакаянова. Чесність та добропорядна репутація адвоката. Вісник одеської адвокатури. Спеціальний випуск. Адвокатська етика. 2019. С. 5-10.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент ***Ковальчук Інна Сергіївна***

Гулько О.Є.

*студентка 4-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ЧЕСНОСТІ ТА ДОБРОПОРЯДНОЇ РЕПУТАЦІЇ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Як відомо, інститут адвокатури відіграє важливу роль у держаному і суспільному житті, тому до представників даної професії ставляться високі етичні стандарти поведінки. Це, насамперед, передбачає закріплення особливих деонтологічних вимог і правил, яким повинні слідувати адвокати як захисники або представники інтересів клієнтів.

15 лютого 2019 р. V з'їзд адвокатів України проголосував за прийняття змін та доповнень до діючих Правил адвокатської етики. Другий розділ Правил присвячений основним принципам адвокатської етики, до яких відносяться незалежність, дотримання законності, конфіденційність тощо [1].

Досить довго тривала дискусія стосовно необхідності доповнення переліку зазначених принципів адвокатської етики принципом чесності та добропорядної репутації. Це питання неодноразово обговорювалось на круглих столах та семінарах, які проводилися Національною асоціацією адвокатів України.

Підстав для неприйняття принципу чесності та добропорядності існує безліч. По-перше, це може мотивуватись тим, що через відсутність конкретного визначення застосованих у Правилах термінів «чесність» і «добропорядна репутація» зміст цих понять у кожному випадку залежить від суб'єктивного сприйняття і тому може інтерпретуватися по-різному. По-друге, закріплення цього принципу у Правилах може стати підставою для необґрунтованого притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності [3].

Варто зазначити, що принцип чесності та порядності знайшов своє закріплення у статті 11 Правил адвокатської етики, схвалених Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури у жовтні 1999 р. та діяв у такій редакції: «Адвокат повинен як у своїй професійній діяльності, так і в приватному житті бути чесним і порядним; не вдаватися до оман, погроз, шантажування, підкупу, використання тяжких матеріальних чи особистих обставин інших осіб або інших протизаконних засобів для досягнення своїх професійних чи особистих цілей; поважати права, законні інтереси, честь, гідність, репутацію та почуття осіб, з якими він спілкується в різних відносинах».

У наступних редакціях Правил (2012 р. та 2017 р.) чесність і порядність серед основних принципів адвокатської етики не знайшли свого відображення (за виключенням IV Розділу Правил, який регулює відносини адвоката з судом; чесність також визначено фундаментальним принципом поведінки адвоката у соціальних мережах).

Для більш детального дослідження зазначеного принципу варто звертатися не лише до національного законодавства, а й провести аналіз міжнародних стандартів здійснення адвокатської діяльності. Одним із основних нормативних актів є Загальний кодекс правил для адвокатів країн – членів Європейського співтовариства, прийнятий у 1988 р. Так, у п. 2.2, що стосується довіри та особистої порядності, закріплено: «Довірчі відносини між адвокатом і клієнтом можуть виникнути лише у випадку відсутності у останнього сумнівів відносно порядності, чесності і добросовісності адвоката».

Проголошена 24 листопада 2006 р. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії не могла оминати принцип честі та гідності адвокатської професії, доброчесності та бездоганної репутації адвоката, включивши його до одного з десяти проголошених основоположних принципів.

Варто згадати також і судову практику. Так, Європейський суд з прав людини у своїх Рішеннях встановив: «Роль адвокатів у системі правосуддя тягне за собою ряд обов'язків і обмежень, особливо у зв'язку з їх професійною діяльністю, яка повинна бути прямою, чесною і гідною».

Прикладами цього можуть слугувати справи Касадо Кока проти Іспанії, Фераарт проти Нідерландів.

Досвід зарубіжних країн демонструє ефективність норм, які закріплюють принцип чесності та добропорядної репутації адвокатів. Це стосується не лише самих норм, а й коментарів до них, які виступають практичною допомогою як для адвокатів, так і для органів адвокатського самоврядування під час визначення конкретних критеріїв оцінки дій юристів у дисциплінарній практиці. Як приклад можна навести Типові правила Американської асоціації адвокатів, норми яких обов'язково супроводжуються коментарями до них. Як відомо, головною метою коментарів є тлумачення приписів задля правильного їх застосування у майбутньому [4].

Правило 3.3 Типових правил Американської асоціації адвокатів «Чесність по відношенню до суду» визначає, що адвокат не повинен свідомо: 1) робити неправдиві заяви стосовно фактичних обставин справи або змісту законів; 2) приховувати від суду істотні обставини, для того щоб уникнути пособиництва в злочинних або обманних діях клієнта; 3) подавати докази, які, як відомо адвокату, є неправдивими».

Отже, чесність та добропорядність є одним із найважливіших засад діяльності адвоката не тільки під час виконання своїх професійних обов'язків, а також і у громадському житті. Досвід зарубіжних країн неодноразово підкреслює необхідність закріплення даного принципу на законодавчому рівні, за умови обов'язкового дотримання його представниками даної професії.

Список використаної літератури:

1. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0001891-17>.
2. Peter J. Henning. Lawyers, Truth, and Honesty in Representing Clients, 20 Notre Dame J.L. Ethics & Pub. Pol'y 209, 2006.
3. Бакаянова Н. М. Чесність та добропорядна репутація адвоката. *Вісник Одеської адвокатури*. Спеціальний випуск. Адвокатська етика. 2019. С. 5-10.
4. Варфоломеева Т.В. Впровадження міжнародних правил адвокатської етики в Україні. *Вісник Академії адвокатури України*. Вип.1(14). 2009. С.7-20.

5. Вилков С. В. Орієнтир на добропорядність: Правила адвокатської етики доповнені новим принципом. *Вісник Одеської адвокатури*. Спеціальний випуск. Адвокатська етика. 2019. С. 25.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Деменчук Марина Олександрівна**

Гуторова Є.І.

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВЗАЄМОДІЯ АДВОКАТА З СУДОМ

Значну частину свого робочого часу адвокат проводить у суді, здійснюючи захист та представництво інтересів клієнта. З урахуванням цього актуальним є дослідження питання взаємодії адвоката з судом.

Згідно зі ст. 43 Правил адвокатської етики, дотримуючись принципу законності, адвокат водночас має бути наполегливим і принциповим у відстоюванні інтересів клієнта в суді, не поступатися своєю незалежністю у захисті й представництві прав та інтересів клієнта з метою не погіршити стосунків з суддями; у випадку вчинення судом тиску на адвоката – не йти на компроміси, що суперечать охоронюваним законом інтересам клієнта; послідовно дотримуватися принципу пріоритетності інтересів клієнта перед всіма іншими інтересами й міркуваннями, що пов'язані з відносинами адвоката з судом [1].

Важливо, що правилами адвокатської етики детально регламентована поведінка адвоката при виявленні випадку порушення закону учасниками судового процесу. Так, адвокат не повинен залишати без уваги порушення закону, нетактовне і зневажливе ставлення суду та інших учасників процесу до свого клієнта, його самого, або адвокатури в цілому і повинен реагувати на відповідні дії у формах, передбачених чинним законодавством та/або актами РАУ, НААУ [1].

Представляючи інтереси клієнта або виконуючи функцію захисника в суді, адвокат зобов'язаний дотримуватися вимог чинного процесуального законодавства, законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, про судоустрій і статус суддів, іншого законодавства, що регламентує поведінку учасників судового процесу, а також вимог Правил адвокатської етики.

Під час надання доказів стосовно справи, що є предметом судового розгляду адвокат повинен займати активну позицію. Крім того, при формуванні доказової бази а також при складанні процесуальних документів і клопотань адвокат повинен унеможливити їх невірне тлумачення.